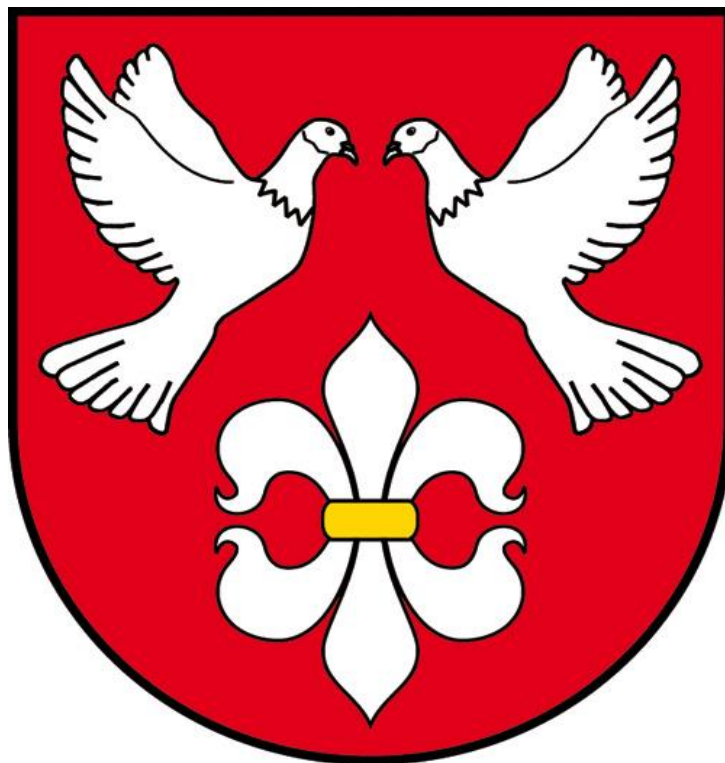

Załącznik do Uchwały nr174/XXII/2021
Rady Gminy Świercze z dnia 23 marca 2021 r.

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Świercze na lata 2021-2026**

Spis treści

WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII	5
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY ŚWIERCZE	8
1. Przedmiot diagnozy	8
2. Ogólna charakterystyka Gminy Świercze	8
3. Demografia	9
4. Organizacje pozarządowe	11
5. Pomoc społeczna	11
Praca socjalna	15
Uzależnienia	16
Profilaktyka	16
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej/Asystent rodziny	17
Pomoc najuboższym mieszkańcom	18
Karta Dużej Rodziny	18
Pomoc finansowa	19
6. Oświata	21
7. Ochrona zdrowia	22
Problemy osób starszych	23
Problemy osób niepełnosprawnych	24
8. Bezpieczeństwo publiczne	25
Zespół Interdyscyplinarny	27
9. Bezrobocie i rynek pracy	30
III. ANALIZA SWOT	32
SZANSE I ZAGROŻENIA	35
IV. GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE	36
POMOC SPOŁECZNA	37
EDUKACJA	38
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	39
OCHRONA ZDROWIA	40
BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	41
V. FINANSOWANIE	42
VI. ZARZĄDZANIE I MONITORING	42
VII. UWAGI KOŃCOWE	43

WSTĘP

Podstawę do opracowania dokumentu, jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świercze na lata 2021-2026, stanowi art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) mówiący, że „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Opisane wyżej zadania gminy, to działania polityki społecznej na poziomie lokalnym.

Czym jest polityka społeczna? Zgodnie z definicją autorstwa Adama Kurzynowskiego „Polityka społeczna to działalność państwa, samorządu i organizacji pozarządowych zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych oraz stosunków społecznych opartych na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie.”¹

Na szczególną troskę zasługują rodziny zagrożone lub nieradzące sobie z problemami jakie niesie ze sobą życie. Są to w szczególności: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm czy narkomania.

W ostatnim czasie należy zwrócić uwagę na poszerzający problem opieki nad osobami starszymi i chorymi. Przedstawione dysfunkcje mogą prowadzić do wykluczenia z życia społecznego, w przeważającej części z rynku pracy. Spójność działań poszczególnych podmiotów pozwoli na realizację celów w poszczególnych obszarach polityki społecznej, przedstawionych w niniejszej Strategii.

Niniejszy dokument powinien stanowić refleksję dotyczącą efektywności rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Świercze. Strategia jest bowiem dokumentem odzwierciedlającym skalę problemów i odpowiedzią na pytanie, co można poprawić w obszarze pomagania.

Ideą Strategii jest wskazanie głównych kierunków mających na celu dążenie do poprawy życia mieszkańców w sferze społecznej. Opracowana Strategia służyć będzie kreowaniu polityki społecznej w Gminie Świercze.

---

¹ „Polityka społeczna” red. Adam Kurzynowski, Wyd. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi. Dokument wyznacza główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Niniejsza Strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerczach. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W tworzeniu strategii wzięli udział przedstawiciele poszczególnych obszarów polityki społecznej w Gminie Świercze tj. przedstawiciele środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, policji i sądownictwa. Zarządzeniem Nr 42/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r. Wójta Gminy Świercze został powołany Zespół Zadaniowy do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świercze na lata 2021-2026 w składzie:

- 1) **Magdalena Szulecka** – przewodnicząca - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach;
- 2) **Justyna Kamińska-Melnicka** - Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Świercze;
- 3) **Izabela Kiela** - Sekretarz Gminy Świercze;
- 4) **Elżbieta Górajczyk** - członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerczach;
- 5) **Beata Leszkiewicz** – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Świerczach;
- 6) **Małgorzata Chelstowska** - nauczyciel Szkoły Podstawowej w Strzegocinie;
- 7) **Adam Ciesielski** - Kierownik Posterunku Policji w Świerczach;
- 8) **Grażyna Milewska** - przedstawiciel Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Świerczewianka”.

Strategię przygotowano analizując dostępne dokumenty źródłowe będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach, informacje pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Posterunku Policji w Świerczach, ze szkół, Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych instytucji i organizacji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej a także wzięto pod uwagę problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców Gminy Świercze. Dokonano analizy SWOT w celu identyfikacji i systematyzacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla sfery społecznej gminy. Następnie opracowano wizję i misję rozwoju społecznego Gminy Świercze. Zdobyte w toku konstruowania strategii informacje pozwoliły także na wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz wskazanie

priorytetowych działań, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tymi zjawiskami.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest materiałem wyjściowym do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych działań będzie zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szeroko aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Należy zaznaczyć, że Strategia nie jest dokumentem zamkniętym, ani w sensie merytorycznym, ani czasowym. Jest podstawą do ciągłego programowania, podczas którego należy weryfikować założenia, cele i sposoby ich osiągnięcia. Strategia ta jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim, samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne krajowe i Unii Europejskiej.

I. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Niżej wymienione regulacje prawne wskazują kierunki działań ujętych w opracowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świercze na lata 2021-2026. Należą do nich w szczególności:

- 1) **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 594 ze zm.):**
  - ustawa ta jest najważniejszym dokumentem określającym zadania gminy jako podstawowego szczebla administracji samorządowej,
  - wśród obowiązków gminy z zakresu zabezpieczenia społecznego wymienia sprawy: ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, polityki prorodzinnej, współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 2) **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.):**
  - ustawa o pomocy społecznej określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania, organizację pomocy społecznej, zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej;
- 3) **Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.):**
  - ustawa określa kryteria oraz zasady przyznawania świadczeń rodzinnych oraz dodatków będących wsparciem finansowym dla rodzin;

- 4) **Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. 2407):**
  - ustawa reguluje system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa;
- 5) **Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808) :**
  - określa zasady przyznawania i wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych (zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa);
- 6) **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. 1327 ze zm.);**
- 7) **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.):**
  - reguluje kwestie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; określa zadania w tym zakresie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wobec osób stosujących przemoc, sposób postępowania organów państwa,
  - podnosi świadomość przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- 8) **Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. , poz. 821 ze zm.):**
  - zawiera nowe regulacje w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji pieczy zastępczej, określa zasady i tryb postępowania,
  - ustanowiła m. in. instytucję asystenta rodziny oraz wprowadza zmiany w przepisach o przysposobieniu;
- 9) **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.):**
  - tekst skierowany głównie do osób bezrobotnych zainteresowanych poznaniem swoich uprawnień, które liczą, że dzięki wsparciu systemów rehabilitacji i dofinansowaniom znajdą oraz utrzymają zatrudnienie, a to poprawi ich sytuację materialną oraz społeczną;
- 10) **Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.):**
  - większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania ww. problemów w społeczności lokalnej,

- ustawa wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego oraz wskazuje kompetencje i zadania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 11) **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.):**
- ustawa określa m.in. zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy i rozporządzeń;
- 12) **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.):**
- ustawa jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce,
  - reguluje warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń;
- 13) **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.):**
- ustawa stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego;
- 14) **Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685 ze zm.):**
- ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne,
  - w świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na :
    - ✓ promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
    - ✓ zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
    - ✓ kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Dokumentami programowymi o istotnym znaczeniu w rozwiązywaniu problemów społecznym oraz źródłem pozyskania informacji są:

- 1) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świercze na lata 2015-2020;
- 2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pułuskim na lata 2015-2022;
- 3) sprawozdania z działalności GOPS Świercze;
- 4) diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Świercze - 2020 r.;
- 5) dane Głównego Urzędu Statystycznego;
- 6) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020;
- 7) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 8) Narodowa Strategia Integracji Społecznej;
- 9) Ocena zasobów pomocy społecznej.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY ŚWIERCZE

1. Przedmiot diagnozy

Przedmiotem diagnozy są charakterystyczne dla poszczególnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, takie jak np.: bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia itp., które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania celom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Zespół Zadaniowy wyłonił w poszczególnych obszarach polityki społecznej niżej wymienione priorytety:

- pomoc społeczna,
- edukacja,
- bezpieczeństwo publiczne,
- ochrona zdrowia,
- bezrobocie i rynek pracy.

W wyżej wymienionych, poszczególnych obszarach, ustalone zostały cele szczegółowe i działania. Odrębnie dla każdego z obszarów opracowana została analiza SWOT.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Świercze

Gmina Świercze położona jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu pułuskiego. Zajmuje powierzchnię 93 km², co stanowi 11,2 % powierzchni powiatu.

Obszar jest zamieszkiwany przez 4650 osób (stan na 31.12. 2020 r.). Gmina swoim zasięgiem obejmuje 28 sołectw. Graniczy z 5 gminami tj.: Gzy, Nasielsk, Nowe Miasto, Sońsk, Winnica.

Rysunek 2. Gmina Świercze na tle powiatu pułtuskiego (Źródło: strona internetowa – www.gminy.pl)

3. Demografia

Większość analiz demograficznych prowadzona jest na podstawie struktury ludności w podziale na wiek i płeć, ponieważ determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych.

Poniższe wykresy prezentują dane w tym zakresie:

Lata	Mieszkańcy (osoby)
2017	4628
2018	4619
2019	4611
2020	4650

kobiety	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Ogółem	2303	2295	2295	2326
Wiek 0-17	414	423	424	432
Wiek 18-59	1363	1339	1319	1323
Wiek pow.60	526	533	552	571

mężczyźni	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5
Ogółem	2325	2324	2316	2324
Wiek 0-17	455	444	441	453

Wiek 18-64	1626	1629	1620	1601
Wiek pow.65	244	251	255	270

Tabela. Liczba mieszkańców Gminy w rozbięciu na miejscowości według stanu na dzień 31.12.2020 r.

Lp.	Nazwa miejscowości	Stan na dzień 31.12.2020 r.
1.	Brodowo	122
2.	Bruliny	213
3.	Bylice	82
4.	Chmielewo	105
5.	Dziarno	84
6.	Gaj	93
7.	Gąsiorowo	92
8.	Gąsiorówek	57
9.	Godacze	131
10.	Gołębie	103
11.	Klukowo	202
12.	Klukówek	148
13.	Kosiorowo	146
14.	Kościeszce	178
15.	Kowalewice Nowe	132
16.	Kowalewice Włociańskie	240
17.	Ostrzeniewo	98
18.	Prusinowice	254
19.	Stpice	45
20.	Strzegocin	349
21.	Sulkowo	112
22.	Świercze	1107
23.	Świercze-Siółki	63
24.	Świerkowo	141
25.	Świeszewko	98
26.	Świeszewo	70
27.	Wyrzyki	153
28.	Wyrzyki-Pękale	32

4. Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy Świercze działają organizacje pozarządowe, których celem jest aktywizowanie mieszkańców na różnych płaszczyznach życia społecznego. Poniżej wymienione organizacje są ważnym partnerem dla sektora publicznego, realizującym zadania polityki społecznej gminy:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna Świercze;
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna Świeszewku;
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna Dziarno;
- 4) Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Świerczewianka”;
- 5) Towarzystwo Przyjaciół rzek Turki i Tatarki.

5. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiada za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Świercze. ~~Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej~~ Jest on najczęściej pierwszym miejscem, do którego osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej zwracają się o pomoc. Od ~~kilku~~ już wielu lat, stara się łagodzić sytuację osób i rodzin poprzez systematyczną i terminową wypłatę świadczeń oraz wdrażanie pozamaterialnych form pomocy. Głównym celem jest pomoc środowiskom wykluczonym społecznie oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin, poprzez ich społeczne aktywizowanie, wzmacnianie i mobilizowanie do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Działania te są prowadzone we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami, którym bliskie jest dobro mieszkańców gminy.

Główne cele pomocy społecznej:

- 1) wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie w miarę możliwości, do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 2) zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym;
- 3) zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- 4) zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- 5) integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;

6) stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką do udzielenia pomocy jest kryterium dochodowe, które od 1 października 2018 r. wynosi dla : osoby samotnej **701,00 zł**; osoby w rodzinie **528,00 zł**.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) niepełnosprawności;
- 3) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 4) bezdomności;
- 5) bezrobocia;
- 6) trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego;
- 7) alkoholizmu lub narkomanii;
- 8) zdarzenia losowego;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, celowych specjalnych;
- 2) przyznawanie pomocy rzeczowej;
- 3) udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania;
- 4) dożywianie dzieci w szkołach;
- 5) przyznawanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 6) sprawienie pogrzebu zgodnie z wyznaniem zmarłego;
- 7) udzielanie pomocy w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego.

Do zadań własnych dotowanych należy:

- 1) przyznawanie zasiłków stałych;
- 2) przyznawanie zasiłków okresowych.

Do zadań zleconych gminy należy:

- 1) opłacanie składek zdrowotnych za osoby pobierające zasiłki stałe;
- 2) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- 3) przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych;
- 4) przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela. Liczba osób objętych pomocą w latach 2018-2020

Liczba osób objętych pomocą w latach 2018-2020			
	2018	2019	2020
1	2	3	4
Liczba osób	232	289	170
Liczba rodzin	180	212	150
Liczba osób w rodzinach	573	813	640

Tabela. Powody przyznania pomocy społecznej przez GOPS w Świerczach w latach 2018-2020.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7
Ubóstwo	86	59	56	218	121	198
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	1	0	6	1	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	17	12	15	81	96	98
W tym: wielodzietność	7	12	1	42	96	5
Bezrobocie	53	39	26	145	98	65
Niepełnosprawność	12	10	11	18	14	18
Długotrwała lub ciężka choroba	86	74	54	155	109	83
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	12	11	3	37	40	11
W tym : rodziny niepełne	2	2	1	5	6	2
Rodziny wielodzietne	0	0	0	0	0	0

Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	3	3	0	7	3	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0	1	2	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	6	1	0	14	2	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach - Ocena zasobów pomocy społecznej.

W Gminie Świercze, jak wynika ze sprawozdań w latach 2018-2020 dominującymi problemami było: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie.

Powody przyznania pomocy społecznej miały wpływ na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela .Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w Świerczach w latach 2018-2020

Rodzaj pomocy	2018	2019	2020
1	2	3	4
Zasiłek stały	27	27	24
Zasiłek okresowy	18	20	20
Zasiłek celowy	106	90	107
Posiłek	179	186	124
Usługi opiekuńcze	22	20	17
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	3	2
Skierowanie do domu pomocy społecznej	0	2	0
Praca socjalna	112	125	142

Poradnictwo specjalistyczne	0	0	0
schronienie	0	2	0
Sprawienie pogrzebu	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS/Ocena zasobów pomocy społecznej.

W latach 2018-2020 liczba osób otrzymujących pomoc w formie posiłku utrzymywała się na wysokim poziomie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach realizuje program „**Posiłek w szkole i w domu**” we wszystkich szkołach znajdujących się na terenie gminy.

Cele programu:

- zapewnienie pomocy w zakresie dożywiania (w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych),
- poprawa poziom życia osób i rodzin o niskich dochodach,
- ograniczenie niedożywienia poprzez upowszechnianie zdrowego stylu żywienia,
- wdrożenie działań zmierzających do rozwoju i wykorzystywania bazy żywieniowej lub zwiększenia jej dostępności, w tym tworzenia lub doposażenia punktów przygotowywania lub wydawania posiłków oraz dowozu posiłków.

Z pomocy w tej formie w roku 2020 skorzystało **124 dzieci** - na łączną kwotę 18 900,00 zł.

Praca socjalna

Ważną formą wsparcia jest praca socjalna. Przysługuje wszystkim osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi oraz rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny.

Pomoc w ramach pracy socjalnej obejmuje w szczególności:

- 1) udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych;
- 2) poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe;

- 3) pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie do działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, środowisk społecznych

Uzależnienia

Problemy wynikające ze spożywania alkoholu oraz zażywania środków odurzających stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami oraz środowiskiem rodzinnym.

Corocznie Rada Gminy podejmuje uchwałę dotyczącą „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”.

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest stworzenie spójnego systemu działań na terenie gminy, dotyczących ograniczenia i zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych, zapobieganie powstawaniu szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadmiernym spożywaniem alkoholu oraz likwidację skutków nadużywania alkoholu w tym zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności do pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.

Tabela: Działalność GKRPA.

	2017	2018	2019
Posiedzenia GKRPA	4	4	4
Przeprowadzone rozmowy	48	46	34
Ilość wniosków o leczenie odwykowe	8	8	3
Ilość wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	1	0	0

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych / Gmina Świercze 2020.

Profilaktyka

Ważniejsze działania profilaktyczne dla młodzieży:

- 1) 2017 r.

- realizacja programu „Przyjaciele Zippiego”, „Moc emocji”, „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”- 120 uczniów.

- warsztaty profilaktyczne, warsztaty dotyczące komunikacji,
- Projekt „Rodzina miśków”,
- zajęcia z programem socjoterapeutycznym- 116 dzieci;
- 2) 2018 r. zajęcia z programem socjoterapeutycznym - 108 dzieci;
- 3) 2019 r. zajęcia z programem socjoterapeutycznym - 100 dzieci.

Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej/Asystent rodziny

Od 2013 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerczach realizowany jest resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej - „Asystent rodziny”. W roku 2020 objętych programem zostało 12 rodzin.

	2018	2019	2020
Liczba dzieci	27	28	27
Liczba rodzin	14	12	12

Indywidualna praca z rodziną pozwala zaobserwować poziom motywacji klientów do podjęcia działań. Poprzez komplementowanie i ujawnianie zasobów u klientów nastąpił wzrost poczucia ich własnej wartości oraz skuteczności. Uświadomili sobie istnienie własnych umiejętności, możliwości i innych zasobów. Odkryli rozwiązania które już kiedyś się sprawdziły co zachęca ich do dalszych działań i daje im nadzieję, że poradzą sobie w przyszłości z innymi trudnościami. Ponadto mają poczucie, że są traktowani podmiotowo i jest szanowana ich godność. Nie odczuwają frustracji z powodu negatywnych ocen i postrzegania wyłącznie poprzez pryzmat deficytów. Mają możliwość uczestnictwa w procesie pomocowym, współdecydowania i współodpowiedzialności.

Wśród wielu klientów doszło do zmiany postawy, przekierowania z roszczeniowości na działania własne, z pytania „co mi się należy” na pytanie „co mogę jeszcze zrobić”. Doszło w nich do uznania, iż służby społeczne nie muszą być wrogiem, a sprzymierzeńcem. Klienci doświadczyli, że mogą pytać i oczekiwać rzetelnych informacji, że istnieje społeczny system zabezpieczenia, z którego mogą korzystać i z nim współpracować. Zauważalne stało się w nich zmniejszenie poczucia osamotnienia i bezsilności, zwiększenie koncentracji na przyszłości i odzyskanie poczucia wpływu na nią. W klientach nastąpił wzrost wiary w możliwość przełamania pokoleniowych trudności i rodzinnego schematu, co motywuje ich do budowania nowej rzeczywistości i podnoszenia jakości swojego życia.

Należy również zauważyć, że działania zapewniające wsparcie rodziny podjęły również inne jednostki na terenie gminy. Wzmocniła się współpraca pomiędzy GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, szkołami, Policją i organizacjami pozarządowymi. Rozbudowano system chroniący rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.

Gmina jest zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% kosztów pobytu w I roku umieszczenia w pieczy,
- 30% kosztów pobytu w II roku umieszczenia w pieczy,
- 50% kosztów pobytu w pieczy zastępczej.

Tabela: Wydatki na pieczę zastępczą w latach 2018-2020.

Rok	Rodziny zastępcze- wydatki	Placówki opiekuńczo-wychowawcze
2018	26385,56	0
2019	30178,22	0
2020	39954,02	0

Pomoc najuboższym mieszkańcom

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2020 wydał żywność najuboższym mieszkańcom gminy. Podpisano umowę z Bankiem Żywności w Ciechanowie na przekazywanie gotowych artykułów spożywczych dla najuboższej ludności Unii Europejskiej. Programem tym objęto **96 rodzin** w tym **257 osób** spełniających kryterium dochodowe (od 1 października 2020 osoba samotna -1402 zł, osoba w rodzinie – 1056 zł). Wydano ok **15 ton** żywności w ciągu roku.

Liczba osób objętych pomocą w formie żywności w latach 2018-2020			
	2018	2019	2020
1	2	3	4
Liczba osób	360	262	257
Liczba rodzin	125	96	96
Liczba osób w rodzinach	360	262	257

Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek oraz uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny - karta

przysługuje niezależnie od dochodu rodzicom, którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Od dnia 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej oraz elektronicznej, która jest dostępna na urządzeniach mobilnych. Z dniem 1 stycznia 2019 r. wprowadzono zmianę polegającą na możliwości otrzymania Karty Dużej Rodziny przez rodziców, którzy mieli kiedykolwiek na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Celem Programu jest docenienie roli rodzin wielodzietnych oraz umożliwienie im wspólnego i aktywnego spędzania czasu wolnego. Posiadacze kart mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny jest przyznawana na wniosek, w którym kartę może otrzymać każdy członek rodziny wielodzietnej.

Ilość złożonych wniosków oraz przyznanych Kart Dużej Rodziny w latach 2018-2020 zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Rok	Liczba złożonych wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny
2018	10	44
2019	136	276
2020	21	69

Pomoc finansowa

W ramach realizowanych zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego GOPS Świercze zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. oraz ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przyznawał świadczenia zgodnie z ww. ustawami. W roku 2020 przyznano świadczenia rodzinne dla 310 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach w roku 2020 wydał łącznie decyzje dotyczące 20 rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W roku 2020 wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 15 3286,42 zł (404 wypłacone świadczenia).

Tabela. Wydatki GOPS na świadczenia rodzinne oraz na składki z ubezpieczenia emerytalnego i rentowego w latach 2018-2020.

Świadczenia rodzinne - składki			
	2018	2019	2020
Wartość świadczeń	60 244,44 zł	54 425,77 zł	65 482,17 zł

Tabela. Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w latach 2018-2020

Świadczenia rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
	2018	2019	2020
Liczba rodzin	270	230	210
Wartość świadczeń	1 587 228,77 zł	1 489 057,71 zł	1 598 476,96 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
	2018	2019	2020
Liczba rodzin	41	43	32
Wartość świadczeń	41 000,00 zł	43 000,00 zł	32 000,00 zł

Tabela. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane przez GOPS w latach 2018-2020

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego			
Rok	2018	2019	2020
Liczba osób	40	37	34
Liczba rodzin	23	21	20
Wartość świadczeń	202 590,00 zł	160 802,86 zł	153 286,42 zł

Świadczenie wychowawcze 500+

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, gwarantująca prawo do świadczenia wychowawczego matce, ojcu albo opiekunowi faktycznemu dziecka w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko. Program „Rodzina 500+” to wsparcie polskich rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje do momentu ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Pierwotnie ustawa zakładała, że aby otrzymać świadczenie wychowawcze na tzw. pierwsze dziecko w rodzinie, konieczne jest spełnienie kryterium ustawowego. Od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze ma charakter powszechny i przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Wydatki na świadczenia wychowawcze oraz średnią liczbę rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w latach 2018-2020 obrazuje poniższa tabela:

Świadczenia wychowawcze

	2018	2019	2020
Liczba rodzin	393	543	539
Kwota	3 378 627,00 zł	4 052 112,00 zł	4 957 797,60 zł

Świadczenie „Dobry start”

	2018	2019	2020
Liczba rodzin	405	396	382
Kwota	184200 zł.	177300 zł.	171300 zł.

6. Oświata

Na terenie gminy Świercze funkcjonują placówki oświatowe szczebla gminnego. Należą do nich oddziały przedszkolne, szkoły podstawowe i niepubliczne przedszkole.

Tabela . Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gminie Świercze w latach 2018-2020

Lp.	Nazwa szkoły	Podział	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021
1.	Szkoła Podstawowa w Świerczach	Przedszkole	75	69	70
		Szkoła Podstawowa	261	254	261
2.	Szkoła Podstawowa w Strzegocinie	Przedszkole	36	23	28
		Szkoła Podstawowa	88	96	98
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Świeszewie	Przedszkole	Likwidacja Szkoły Podstawowej w dniu 31.08.2018 r.		
		Szkoła Podstawowa			
4.	Publiczne Gimnazjum w Świerczach	Gimnazjum	Likwidacja Publicznego Gimnazjum w dniu 31.08.2019 r.		
5.	Niepubliczne Przedszkole „Akademia malucha”	Przedszkole	13	20	16

Szkoły wyposażone są w obiekty sportowe - sale gimnastyczne, hala sportowa w Świerczach, boiska, kort tenisowy. Prowadzą różnorodne formy zajęć pozalekcyjnych, koła zainteresowań. Poza tym na terenie szkół znajdują się bezpieczne place zabaw, jak również siłownia zewnętrzna.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczach. Księgozbiór to: 18290 woluminów, 423 audiobooków i 9 czasopism w ramach prenumeraty. Liczba czytelników w 2020 r. wynosiła 537 osoby. Biblioteka dysponuje 11 komputerami z dostępem do Internetu, co dodatkowo podnosi jej atrakcyjność. Bibliotekę odwiedziło 8575 osób w 2020 roku.

7. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działalność prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICAL WEST. W ośrodku zdrowia w Świerczach świadczone są usługi w ramach POZ, a w Strzegocinie funkcjonuje Gabinet Rehabilitacji i Fizjoterapii.

Na terenie gminy organizowane są liczne działania profilaktyczne. Udzielana jest pomoc w organizacji akcji takich jak stacjonowanie mammobusów, czy też badania cytologiczne. Gmina przekazuje informacje do innych jednostek w celu promowania zdrowego stylu życia.

Jednym z priorytetów Gminnej Strategii są działania na rzecz osób z grup szczególnego ryzyka, jak: niepełnosprawni, seniorzy i osoby przewlekle chore. W centrum uwagi władz gminnych i jednostek samorządowych są problemy ludzi starszych i przewlekle chorych. Z diagnozy społecznej wynika, iż jest to grupa społeczna najbardziej narażona na wykluczenie społeczne. Aktywizacja tej grupy umożliwi poprawienie sprawności fizycznej i psychicznej, zapobieganie samotności, poprawia relacje międzypokoleniowe. Sprawą szczególnie ważną jest pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi.

W zależności od stopnia niepełnosprawności, rodzaju dysfunkcji, sytuacji rodzinnej i materialnej, osoby niepełnosprawne i ich rodziny korzystają z szeregu świadczeń i usług.

Gmina realizuje między innymi zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, do których zalicza się świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze oraz zasiłki dla opiekunów.

Tabela. Wydane decyzje z tytułu pobierania zasiłków pielęgnacyjnych, świadczenie pielęgnacyjne, ZSO i ZDO.

Rok	Świadczenie pielęgnacyjne	Zasiłek pielęgnacyjny	Specjalny zasiłek opiekuńczy	Zasiłek dla opiekuna
2018	1	22	6	0
2019	6	24	10	0
2020	15	20	3	0

Problemy osób starszych

Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia społeczeństw. Dotyczy to także naszego kraju. Zauważalny jest również w naszej gminie wzrost liczby osób starszych w stosunku do ogółu mieszkańców. Rodzi to różne problemy takie jak: samotność, choroby, inwalidztwo, bezradność, poczucie nieprzydatności, stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społecznego, brak ofert spędzania czasu wolnego. Rodziny pełniące funkcje opiekuńcze obciążone licznymi obowiązkami i własnymi problemami, nie są w stanie zapewnić właściwej opieki nad ich starszymi członkami. Osoby w wieku starszym najbardziej wymagają zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych takich jak potrzeby biologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, szacunku, uznania, samorealizacji. Ważne też jest w wieku starszym prowadzenie zdrowego, aktywnego stylu życia. W Gminie Świercze osoby starsze otoczone są przez GOPS pomocą w formie zasiłków finansowych, usług opiekuńczych, pracy socjalnej. Usługi opiekuńcze świadczone są w miejscu zamieszkania osobom samotnym, długotrwale i ciężko chorym, niepełnosprawnym, które wymagają pomocy osoby drugiej, a rodzina nie jest w stanie zapewnić takiej pomocy. Usługi świadczone są za częściową lub całkowitą odpłatnością w zależności od dochodu osoby lub rodziny zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania przysługują:

- 1) osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona;
- 2) osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Rodzaj i zakres usług:

- 1) **usługi opiekuńcze** obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem (usługi opiekuńcze należą do zadań własnych gminy);
- 2) **specjalistyczne usługi opiekuńcze** są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi określa Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej po przeprowadzonym postępowaniu przyznaje usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia, a także odpłatność wydając indywidualną decyzję administracyjną. Podstawą do podjęcia decyzji jest wizyta pracownika socjalnego i przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby lub rodziny albo w miejscu ich pobytu. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świerczach zatrudnione są 3 opiekunki środowiskowe na umowę o pracę oraz jedna na umowę zlecenie, które świadczą usługi dla podopiecznych oraz osoby zatrudnione na umowę zlecenie świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze, których ilość zmienia się w zależności od potrzeb i ilości objętych pomocą osób.

Usługi opiekuńcze			
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba osób	22	20	17
Liczba świadczeń	5771	6344	5916
Kwota świadczeń	134 218,00 zł	137 119,00 zł	166 801,00 zł
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi			
	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba osób	4	3	2
Liczba świadczeń	1810	1204	434
Kwota świadczeń	49 330,00 zł	33 281,00 zł	12 152,00 zł

Problemy osób niepełnosprawnych

Według ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – niepełnosprawność – to stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie wypełniania ról społecznych, a w szczególności ograniczenie zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Niepełnosprawni to osoby, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. Osoby niepełnosprawne są uznawane za jedną z grup społecznych szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne ze względu na występujące bariery społeczne, fizyczne i ekonomiczne, które napotykają w środowisku. Z danych OPS wynika, że liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej utrzymuje się na tym samym poziomie. Osoby niepełnosprawne korzystają z następujących form pomocy realizowanych przez GOPS: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe, pomoc rzeczową, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Ponadto

GOPS w Świerczach wypłaca osobom niepełnosprawnym zasiłki pielęgnacyjne a także świadczenia pielęgnacyjne . Oprócz świadczenia pielęgnacyjnego przyznawane są i wypłacane także specjalne zasiłki opiekuńcze oraz zasiłki dla opiekunów. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia. Specjalny zasiłek opiekuńczy wprowadzony został ustawą o świadczeniach rodzinnych od dnia 01.01.2013 r. Przyznanie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależnione jest od m.in. spełnienia kryterium dochodowego. Z dniem 15 maja 2014 r. weszła w życie Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłku dla opiekunów. Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r.

8. Bezpieczeństwo publiczne

Wsparciem dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa gminy są służby realizujące zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego. W Świerczach funkcjonuje Posterunek Policji. Poza tym sprawy dotyczące bezpieczeństwa publicznego realizuje na poziomie powiatu Sąd Rejonowy w Pułtuskach oraz Prokuratura Rejonowa w Pułtuskach. Działalność oraz współpraca pomiędzy służbami jest niezbędna w zapobieganiu przestępczości oraz zapobieganiu patologiom społecznym.

Przestępstwa/wykroczenia popełniane pod wpływem alkoholu:

	2017	2018	2019	2020
prowadzenie pojazdów mechanicznych na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	6	7	6	11
prowadzenie pojazdów mechanicznych i rowerowych po drodze publicznej po użyciu alkoholu	art. 87§1kw - 2 art. 87§2kw - 3 art. 87§1a kw - 40	art. 87§1kw - 0 art. 87§2kw -5 art. 87§1a kw - 30	art. 87§1kw -0 art. 87§2kw -6 art. 87§1a kw- 21	art. 87§1kw - 1 art. 87§2kw - 2 art. 87§1a kw - 27

zakłócenie porządku publicznego	10	7	5	14
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	0	0	0
liczba wypadków drogowych gdzie sprawca znajdował się pod wpływem alkoholu	0	0	0	0
przestępstwa popełniane przez nieletnich pod wpływem środków odurzających/ alkoholu	0	0	0	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	Brak danych	2	2	1

Przestępstwa na terenie Gminy Świercze

	2017	2018	2019	2020
kradzież z włamaniem	2	3	4	5
kradzież mienia	2	1	11	3
uszkodzenie / zniszczenie mienia	2	0	6	3
Pobicie	0	1	0	0
fizyczne i psychiczne znęcanie nad rodziną	0	6	2	6

Przemoc w rodzinie

	2017	2018	2019	2020
Liczba rekordów w Systemie Wspomagania Dowodzenia z terenu Gminy Świercze	352	342	319	405
Liczba rekordów dotyczących przemocy w rodzinie (interwencja domowa)	76	53	50	48

Kwalifikacja prawna postępowań wszczętych, stwierdzonych, zakończonych

2017 rok	wszczęte	stwierdzone	zakończone
Znęcanie się nad rodziną	0	3	2
Groźby karalne	0	1	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	3	7	2

2018 rok	wszczęte	stwierdzone	zakończone
Znęcanie się nad rodziną	6	2	2
Groźby karalne	2	1	2
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	3	7	2

2019 rok	wszczęte	stwierdzone	zakończone
Znęcanie się nad rodziną	2	5	3
Groźby karalne	1	1	1
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	17	24	22

2020 rok	wszczęte	stwierdzone	zakończone
Znęcanie się nad rodziną	6	5	6
Groźby karalne	1	0	1
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	18	8	15

Zespół Interdyscyplinarny

Rada Gminy Świercze przyjęła Uchwałę „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie”. Celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar

przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności do pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Celem działania Zespołu jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. Zespół to grupa ludzi, specjalistów z różnych dziedzin, zajmująca się rozwiązaniem konkretnego problemu przy wykorzystaniu zasobów będących w dyspozycji każdego z członków takiego Zespołu. Jego funkcjonowanie określone jest w drodze porozumień zawartych między gminą a podmiotami niosącymi pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Skład zespołu to przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorów sądowych

Zadania zespołu interdyscyplinarnego:

- integrowanie i koordynowanie działań ww. podmiotów,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół może tworzyć **grupy robocze**. Skład grupy roboczej nie różni znacząco od składu Zespołu. Są to przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2018 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 6 formularzy „Niebieskiej Karty” - A sporządzone przez: Komendę Powiatową Policji w Pułtusku – 6 kart oraz prowadzone były 2 karty z poprzedniego okresu (2017) łącznie 8 kart. W roku 2018 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 6 razy i zakończył 5 procedur „Niebieskiej Karty” a powodem ich było ustanie przemocy w rodzinie, zrealizowania indywidualnego planu pomocy (3 karty) oraz braku zasadności podejmowanych działań (2 karty). Głównymi osobami stosującymi przemoc w rodzinie byli mężczyźni w wieku 18 - 67 lat. Z pośród 8 rodzin objętych procedurą Niebieska Karta z pomocy finansowej udzielonej w tut. ośrodku pomocy skorzystały 4 rodziny pozostałe 4 rodziny mają stabilną sytuację finansową.

W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 2 formularze „Niebieskiej Karty” - A sporządzone przez: Komendę Powiatową Policji w Pułtusku – 2 karty oraz prowadzone były 3 karty z poprzedniego okresu (2018) łącznie 5 kart. W roku 2019 Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 6 razy i zakończył 4 procedury „Niebieskiej Karty” a powodem ich było ustanie przemocy w rodzinie, zrealizowania indywidualnego planu pomocy (1 karta) oraz braku zasadności podejmowanych działań (3 karty). Głównymi osobami stosującymi przemoc w rodzinie byli mężczyźni w wieku 18 - 67 lat. Z pośród 5 rodzin objętych procedurą Niebieska Karta z pomocy finansowej udzielonej w tut. ośrodku pomocy skorzystały 2 rodziny pozostałe 3 rodziny mają stabilną sytuację finansową.

W 2020 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 7 formularzy „Niebieskiej Karty” - A sporządzone przez: Komendę Powiatową Policji w Pułtusku – 7 kart oraz prowadzona była 1 karta z poprzedniego okresu (2019) łącznie 8 kart. W roku 2019 Zespół

Interdyscyplinarny spotykał się 5 razy i zakończył 5 procedur „Niebieskiej Karty” a powodem ich było ustanie przemocy w rodzinie, zrealizowania indywidualnego planu pomocy (0 kart) oraz braku zasadności podejmowanych działań (5 kart). Głównymi osobami stosującymi przemoc w rodzinie byli mężczyźni w wieku 18 - 67 lat. Z pośród 8 rodzin objętych procedurą Niebieska Karta z pomocy finansowej udzielonej w tut. ośrodku pomocy skorzystały 3 rodziny pozostałe 5 rodzin mają stabilną sytuację finansową.

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie stała się na tyle powszechnym zjawiskiem, że konieczne jest tworzenie systemu społecznego wsparcia w celu jej zapobiegania i przeciwdziałania. Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność –w tym seksualną –powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Do form przemocy ze względu na rodzaj zachowania sprawcy można zaliczyć przemoc fizyczną, seksualną, psychiczną ,ekonomiczną oraz zaniedbanie. Jednostką odpowiedzialną za diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią jest zespół interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi specjaliści z różnych grup zawodowych, tj. przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, kuratorskiej służby sądowej, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

9. Bezrobocie i rynek pracy

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Długookresowe bezrobocie ma ogromny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia bezrobotnego i jego rodziny. Bezrobocie jest jednym z głównych problemów społecznych zarówno w skali kraju jak i naszej gminy. Pogarszanie się stanu rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy. Powstają problemy opiekuńczo –wychowawcze, rodzi się przemoc, zanika autorytet rodzicielski. Stan taki może prowadzić do rozpadu rodziny czy przejmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowościowych, co w konsekwencji ma wpływ na dziedziczenie statusu bezrobotnego. Bezrobocie ma również bardzo duży wpływ na

powstawanie patologii. Pojawia się bardzo często problem uzależnienia i przemocy. Osoby i rodziny dotknięte bezrobociem są potencjalnymi klientami pomocy społecznej, gdyż nie są w stanie wyjść samodzielnie z tak trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym problemem powiatu pułtuskiego jest wysoki poziom bezrobocia. Zjawisko to dotyka szerokich kręgów społecznych. Bezrobocie w miarę wydłużania się okresu jego trwania zaczyna lokować osoby nim dotknięte poza istniejącą strukturą społeczno-zawodową powodując utratę uczestnictwa, co w efekcie prowadzi do wykluczenia społecznego. Brak stałego zatrudnienia wiąże się z brakiem dostępu do podstawowych instytucji społecznych np.: rynek pracy, edukacji, konsumpcji. Bezrobocie prowadzi do destrukuralizacji czasu i zmiany stylu życia. Powoduje kryzys tożsamości człowieka, izolację społeczną oraz nasila patologie społeczne. Istotną cechą bezrobocia w powiecie pułtuskim jest utrzymywanie się bezrobocia długotrwałego. Jedną z przyczyn przedłużania się okresu pozostawania bez pracy tak znacznej liczby osób jest niski poziom wykształcenia i kwalifikacji.

Model polityki rynku pracy składa się z aktywnych i pasywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Pasywna polityka państwa na rynku pracy przejawia się w łagodzeniu skutków bezrobocia dotkniętych nim osób. Programy pasywne obejmują: zasiłki dla osób bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne. Ponadto w obowiązującej ustawie został ustalony katalog podstawowych usług rynku pracy oferowanych przez publiczne służby zatrudnienia oraz agencje zatrudnienia wszystkim bezrobotnym, do których pracodawca zaliczył: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizację szkoleń oraz usługi EURES. Zakres i struktura aktywnej polityki rynku pracy prowadzonej w skali lokalnej pozostaje w obszarze decyzyjnym władz samorządowych powiatów.

	Stopa bezrobocia na dzień 31. 12 .2018 r.	Stopa bezrobocia na dzień 31.12.2019 r.	Stopa bezrobocia na dzień 31.12.2020 r.
dla Polski	5,8%	5,2%	6,2%
dla powiatu pułtuskiego	12,05 %	12%	13,1%

Tabela. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2018-2020.

	Liczba osób bezrobotnych w Gminie Świercze			Liczba osób bezrobotnych w powiecie pułuskim		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Bezrobotni ogółem	270	260	254	2555	2457	2708
Bezrobotne kobiety	141	139	135	1275	1260	1340
Długotrwale bezrobotni	177	183	181	1534	1446	1629
Bezrobotni do 25 roku życia	54	48	47	431	408	476
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	51	49	46	558	532	558

Zatrudnienie w Polsce stale wzrasta, a bezrobocie spada i jest na najniższym poziomie od 25 lat. Tymczasem dynamika wzrostu płac jest umiarkowana, tj. nie przyspiesza. Według aktualnych danych Eurostatu bezrobocie w Polsce spadło do poziomu 3,9%. Tylko pięć krajów ma niższą wartość tego wskaźnika: Holandia, Malta, Węgry, Niemcy i Czechy. Według GUS współczynnik aktywności zawodowej w IV kwartale 2018 roku w Polsce wyniósł 56,1%. W oparciu o dane powiatowe w Gminie Świercze stwierdzono szacunkowo, że na 1000 mieszkańców pracuje 50 osób. 67,7% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 32,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Świercze wynosiło w 2019 roku 13,6% (16,4% wśród kobiet i 11,4% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Świercze wynosiło 3 838,23 PLN, co odpowiada 79,40% przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Świercze 430 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 32 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 398.

III. ANALIZA SWOT

Następnym etapem w konstruowaniu Strategii było wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w Gminie Świercze. Wykorzystano analizę SWOT (skrót pochodzi od słów w języku angielskim : „ strengths”- mocne strony, „ weaknesses” –słabe strony; „ opportunities”- szanse; „ „ threats”- zagrożenia). Polega ona na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań i możliwości rozwojowych niezależnych, lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie.

Mocne strony	Słabe strony
<p>1. Pomoc społeczna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zaplecze w postaci ośrodka pomocy społecznej; 2) wystarczająca do potrzeb liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny; 3) wzrastająca świadomość potrzeb społecznych; 4) fachowość i zaangażowanie pracowników jednostki pomocy społecznej; 5) wykwalifikowana kadra; 6) znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy społecznej; 7) współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności; 8) współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi; 9) zwiększająca się akceptacja społeczna w stosunku do osób niepełnosprawnych; 10) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego; 11) działanie asystenta rodziny; 12) współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 13) współpraca z Policją; 14) prowadzenie prac społecznie-użytecznych; 15) rozbudowane usługi opiekuńcze; 	<p>1. Pomoc społeczna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wzrost patologii społecznych w różnych aspektach m. in. uzależnienia, przemoc w rodzinie, wyuczona bezradność; 2) bierność środowiska lokalnego wobec problemów społecznych; 3) brak mieszkań socjalnych; 4) utrudnienia spowodowane pandemią; 5) niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców; 6) rosnące koszty utrzymania mieszkańców; 7) postępujący proces starzenia się mieszkańców gminy.

<p>16) powstanie ośrodka wsparcia Klubu Senior +;</p> <p>17) realizacja nowych programów np.: opieka wychnieniowa, wspieraj seniora itd.;</p> <p>18) wsparcie finansowe : świadczenia rodzinne, 500+, fundusz alimentacyjny;</p> <p>19) powstanie punktów konsultacyjnych z pomocą psychologiczną i prawną.</p>	
<p>2. Edukacja</p> <p>1) wystarczająca sieć szkół podstawowych;</p> <p>2) zmodernizowane szkoły;</p> <p>3) wykwalifikowana kadra pedagogiczna;</p> <p>4) funkcjonowanie hali sportowej;</p> <p>5) dostęp do Internetu;</p> <p>6) dostęp do nowoczesnych środków komunikowania;</p> <p>7) małe grupy klasowe;</p> <p>8) dobra znajomość środowiska rodzinnego dziecka;</p>	<p>II. Edukacja</p> <p>1) ograniczona oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów;</p> <p>2) niewystarczająca subwencja oświatowa;</p> <p>3) uboga oferta sportowa, kulturalna, rekreacyjna oraz kalendarz imprez spowodowana brakiem środków finansowych i ograniczeniami spowodowanymi pandemią;</p> <p>4) potrzeba rozbudowy bazy lokalowej oddziałów przedszkolnych.</p>
<p>3. Bezpieczeństwo publiczne</p> <p>1) działalność Ochotniczej Straży Pożarnej;</p> <p>2) funkcjonowanie Posterunku Policji w Świerczach/praca dzielnicowych w terenie;</p> <p>3) wystarczająca do potrzeb kadra Policji;</p> <p>4) wystarczające wyposażenie Straży Pożarnej;</p> <p>5) możliwość podnoszenia kwalifikacji przez strażaków ochotników.</p>	<p>III. Bezpieczeństwo publiczne</p> <p>1) niedoinwestowanie służb mundurowych;</p> <p>2) zły stan techniczny dróg; powiatowych i wojewódzkiej DW 620</p> <p>3) wzrost patologii (szczególnie alkoholizm);</p> <p>4) niedostateczna baza lokalowa Policji i Straży Pożarnej.</p>

<p>4. Ochrona Zdrowia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 2) realizacja programów profilaktycznych; 3) dostępność apteki; 4) dostępność podstawowej opieki zdrowotnej; 5) poradnia rehabilitacyjna. 	<p>IV. Ochrona Zdrowia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) brak dostępności do usług specjalistycznych.
<p>5. Bezrobocie i rynek pracy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mała liczba bezrobotnych młodych osób; 2) szeroki zakres programów form aktywizacji realizowanych przez PUP; 3) bezpośredni kontakt PUP z pracodawcami; 4) rozbudowane poradnictwo zawodowe. 	<p>V. Bezrobocie i rynek pracy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysoka stopa bezrobocia; 2) brak na terenie gminy większych zakładów pracy i pracy chronionej; 3) niskie wykształcenie osób bezrobotnych; 4) apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych; 5) brak chęci do podnoszenia kwalifikacji oraz nabywania umiejętności praktycznych.

SZANSE I ZAGROŻENIA

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1) dogodne połączenia komunikacyjne-kolejowe i drogowe; 2) wzrost świadomości społecznej; 3) sukcesywna likwidacja barier architektonicznych; 4) edukacja młodzieży; 5) posiadane doświadczenie w zakresie pozyskiwania funduszy; 6) aktywnie działające organizacje pozarządowe; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) adaptacja do życia w biedzie; 2) długotrwałe ubóstwo; 3) zanikające więzi międzyludzkie; 4) patologia rodzin; 5) pogarszająca się sytuacja ekonomiczna kraju w związku z pandemią; 6) brak środków na działania i zatrudnianie specjalistów opieki zdrowotnej;

7) możliwość realizacji założonych celów przy aktywnej współpracy mieszkańców i władz gminy;	7) rosnąca liczba osób niepełnosprawnych;
8) powoływanie i funkcjonowanie stowarzyszeń i instytucji kulturalnych;	8) starzenie się mieszkańców gminy;
9) stworzenie właściwej bazy edukacyjnej, w tym dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych;	9) narastanie zjawiska „wyuczonej bezradności”;
10) szeroki wachlarz usług pomocy społecznej dostosowany do pojawiających się potrzeb;	10) niekorzystne dla samorządu gminy przepisy prawne zwiększające zobowiązania gminy wobec jej mieszkańców, bez pokrycia z budżetu państwa.
11) możliwość skutecznego pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych.	

Kluczowym zadaniem władz gminy jest zapewnienie odpowiedniego poziomu życia swoim mieszkańcom. Polega ono nie tylko na pomocy materialnej, ale także w dużej mierze na stworzeniu możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Podstawowym warunkiem poprawy tego stanu rzeczy i skutecznym przeciwdziałaniem negatywnym zjawiskom społecznym, jest podwyższenie świadomości mieszkańców na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk, jak również możliwości zapobiegania ich powstawaniu.

Celem strategii są działania długookresowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu w razie piętrzących się kłopotów.

Cel strategiczny:

„Poprawa warunków życia i funkcjonowania mieszkańców Gminy Świercze”

IV. GŁÓWNE OBSZARY PROBLEMOWE

Mianem problemu społecznego określa się zjawiska niekorzystne dla społeczności, w której występuje, oceniane przez nią jako zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. Przedmiotem diagnozy są charakterystyczne dla poszczególnych grup

społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości, takie jak: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc w rodzinie, starość, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania celom krytycznym w życiu jednostki i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej. W przypadku Gminy Świercze najczęstszymi przyczynami skłaniającymi ludzi do skorzystania z pomocy ośrodka są: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W niektórych rodzinach objętych pomocą społeczną występuje jednocześnie kilka przyczyn, obszarów problemowych.

POMOC SPOŁECZNA

Cel strategiczny nr 1: Pomoc rodzinie

Cel szczegółowy nr 1: Minimalizowanie zjawiska ubóstwa

Działania:

- 1) zwiększenie pracy socjalnej w rodzinach zagrożonych wykluczeniem;
- 2) objęcie rodzin pomocą finansową i rzeczową;
- 3) wprowadzenie asystenta rodziny do zagrożonych środowisk.

Wskaźniki:

- 1) liczba rodzin objętych pracą socjalną;
- 2) liczba rodzin objętych pomocą finansową i rzeczową;
- 3) liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.

Realizatorzy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach.

Cel szczegółowy nr 2: Wsparcie osób starszych w zakresie funkcjonowania w środowisku lokalnym

Działania:

- 1) propagowanie działalności Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Świerczewianka” oraz zachęcanie do tworzenia innych organizacji;
- 2) wykonywanie usług opiekuńczych;
- 3) Prowadzenie Klubu Senior +.

Wskaźniki:

- 1) liczba członków Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów „Świerczewianka”;

- 2) liczba osób korzystających z usług opiekuńczych;
- 3) Liczba osób uczestniczących w zajęciach Klubu Senior +.

Realizatorzy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach;
- 2) Urząd Gminy Świercze;
- 3) Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Świerczewianka”;

Cel szczegółowy nr 3: Ograniczenie zjawisk uzależnień

Działania:

- 1) zapewnienie wsparcia psychologicznego osobom z problemem uzależnień;
- 2) kierowanie na leczenie odwykowe;
- 3) działania profilaktyczne w zakresie uzależnień w środowisku lokalnym.

Wskaźniki:

- 1) liczba osób korzystających z pomocy punktu konsultacyjnego i porad psychologa;
- 2) liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe;
- 3) liczba działań profilaktycznych.

Realizatorzy:

- 1) Komisja ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Problemów Alkoholowych;
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach;
- 3) Zespół Interdyscyplinarny;
- 4) Posterunek Policji w Świerczach.

EDUKACJA

Cel strategiczny nr 2: Działania profilaktyczne

Cel szczegółowy nr 1: Dążenie do wzrostu świadomości społecznej o zagrożeniach społecznych

Działania:

1. Szkolenia nauczycieli w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu zagrożeniom społecznym.
2. Prowadzenie spotkań informacyjnych i szkoleniowych z uczniami i rodzicami.

Wskaźniki:

1. Liczba nauczycieli i uczniów biorących udział w szkoleniach.
2. Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych z rodzicami i uczniami.

Realizatorzy:

1. Placówki oświatowe z terenu Gminy Świercze.

Cel strategiczny nr 3: Rozwój szkolnictwa.

Cel szczegółowy nr 1: Modernizacja i tworzenie placówek szkolnych.

Działania:

1. Doposażenie placówek
2. Modernizacja placówek.

Wskaźniki:

1. Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych;
2. Ilość zakupionego wyposażenia

Realizatorzy:

1. Gmina Świercze;
2. Placówki oświatowe.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Cel strategiczny Nr 4: Profilaktyczne działania na rzecz minimalizowania demoralizacji i przestępczości wśród młodzieży.

Cel szczegółowy nr 1: Podnoszenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Działania:

1. Prowadzenie zajęć i warsztatów w szkołach.
2. Oferowanie młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
3. Organizowanie spotkań dla dzieci i młodzieży o tematyce bezpieczeństwa na drodze i w środowisku.

Wskaźniki:

1. Liczba zajęć i warsztatów w szkołach.
2. Formy spędzania czasu wolnego.
3. Liczba spotkań o tematyce bezpieczeństwa na drodze i w środowisku.

Realizatorzy:

1. Posterunek Policji w Świerczach.
2. Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerczach.
3. Placówki oświatowe.

Cel szczegółowy Nr 2: Dążenie do zmniejszenia przestępczości na terenie Gminy Świercze oraz „znieczulicy społecznej”.

Działania:

1. Reagowanie na zachowania chuligańskie oraz na zagrożenia komunikacyjne.

2. Reagowanie na brak porządku publicznego.
3. Reagowanie na zagrożenia pożarowe.
4. Dostosowanie godzin pracy Posterunku Policji do potrzeb mieszkańców.
5. Pozyskanie nowych członków OSP.
6. Założenie monitoringu wizyjnego w strategicznych miejscach, gdzie występuje zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców.

Wskaźniki:

1. Liczba wykrytych przestępstw.
2. Liczba zgłoszeń o zagrożeniu komunikacyjnym.
3. Liczba zgłoszeń o zagrożeniu pożarowym.
4. Liczba nowych członków OSP
5. Liczba założonych kamer.

Realizatorzy:

1. Posterunek Policji w Świerczach.
2. Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Świercze.
3. Urząd Gminy Świercze.

OCHRONA ZDROWIA

Cel strategiczny nr 5: Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Świercze.

Cel szczegółowy nr 1: Promocja zdrowia w celu podniesienia świadomości zdrowotnej.

Działania:

1. Badania mammograficzne.
2. Badania cytologiczne.
3. Realizowanie programów profilaktyki zdrowotnej.
4. Profilaktyka

Wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych badań mammograficznych.
2. Liczba przeprowadzonych badań cytologicznych w Gminie Świercze.
3. Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.

Realizatorzy:

1. NFZ i NZOZ Medical-West
2. Gmina Świercze
3. Placówki oświatowe Gminy Świercze.

Cel szczegółowy nr 2: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Rozwój usług opiekuńczych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Pomoc w zapewnieniu sprzętu rehabilitacyjnego lub rozszerzenie usług rehabilitacyjnych.
3. Likwidacja barier architektonicznych.
4. Rozwój oferty opieki dziennej dla osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Liczba osób korzystających z poradni rehabilitacyjnej.
3. Liczba usuniętych barier architektonicznych.
4. Liczba osób korzystających z oferty Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Realizatorzy:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach.
2. NZOZ Medical-West,
3. Gmina Świercze,
4. Warsztaty Terapii Zajęciowej W Świeszewie

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Cel strategiczny nr 6: Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Cel szczegółowy nr 1: Aktywizacja i wspieranie osób bezrobotnych.

Działania:

1. Kierowanie osób bezrobotnych do prac społecznie-użytecznych.
2. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców.
3. Organizowanie : robót publicznych, prac interwencyjnych, staży.
4. Pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, kursy i szkolenia.

Wskaźniki:

1. Liczba osób skierowanych do prac społecznie-użytecznych, robót publicznych.
2. Liczba bezrobotnych.
3. Ilość uzyskanych środków/ilość zrealizowanych projektów.
4. Ilość utworzonych stanowisk pracy.

Realizatorzy:

1. Powiatowy Urząd Pracy.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Gmina Świercze.

V. FINANSOWANIE

Określone cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie wymagają odpowiednich źródeł finansowania, które można podzielić na:

- 1) środki pochodzące z budżetu gminy w zakresie zadań własnych gminy na pomoc społeczną oraz w innych obszarach ujętych w strategii;
- 2) środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową;
- 3) środki finansowe Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Narodowego Funduszu Zdrowia, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy;
- 4) fundusze inwestorów prywatnych, organizacji pozarządowych.

VI. ZARZĄDZANIE I MONITORING

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Świercze jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2026 w zakresie problematyki społecznej. Strategia wymaga okresowej aktualizacji do zachodzących zmian w społeczeństwie i jego otoczeniu.

Za zarządzanie i monitoring Strategią odpowiedzialny jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach.

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównywanie ich zgodności z jej założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów szczegółowych.

Ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz Gminy, jak i w jej otoczeniu, modyfikacjom strategii podlegać będą zapisy w części operacyjnej. Weryfikacja ta polegać będzie na uaktualnieniu zapisów strategii. W czasie weryfikacji mogą się wyłonić zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w Gminie, których w dniu przyjęcia strategii nie można było przewidzieć.

VII. UWAGI KOŃCOWE.

Rozwiązywanie problemów społecznych ma charakter długofalowy, dlatego też wyrażona w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych konstrukcja celów i kierunków działań przeznaczonych do realizacji jest jak najbardziej celowa i uzasadniona. Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków. Zdiagnozowanie i wybór przyjętych kierunków działań nie powinny być traktowane statycznie. Zmieniające się uwarunkowania zarówno w skali kraju, jak też środowiska lokalnego mogą wymagać sformułowania nowych odpowiedzi i celów. Pozwolą one bowiem, w istniejących uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych Gminy Świercze, na stopniowe minimalizowanie źródeł wykluczenia społecznego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń. Strategię należy traktować jako dokument otwarty, poddawany okresowym weryfikacjom i aktualizacjom.—Opracowana Strategia to dokument bazowy przy konstruowaniu programów operacyjnych i projektów określających sposób oraz metody realizacji zamierzonych przedsięwzięć. Poprzez realizację programów będzie można osiągnąć wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Strategia nie wskazuje konkretnych programów i projektów, ich budżetów i terminów realizacji, nastąpi to na etapie jej wdrażania, w zależności od dostępnych środków własnych i możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych.